

अयाचतमाग्नौ प्रक्षिपेति प्रार्थितवान् ततो हि सायां दोषं पश्यता पर्याग्रिकृतानां रणयानुत्तरजं तोति शिखादृष्ट्या सत्येन ससृगः परिष्वज्य सृष्ट्वा एतेन आलंभादिपर्याग्रिकरणांतलक्ष्यते तावत्कृत्वा संदिष्ट आसत्यं सत्यसंज्ञं ॥ १३ ॥ सहरिणः आत्मनो वधमात्रेण स्वस्य स्वर्गतिपश्यन् ॥ १४ ॥ १५ ॥ तत इति पशूनां यजमानानां च सहैव स्वर्गतिस्तद्दालं ग्रेन ईदृशं सुखं भेषूयादिति स्पृहया लग्नेन विषयेषु मग्नेन च क्षुषादस्त्राभ्युच्चं ज्ञप्तः ॥ १६ ॥ सत्विति केन चिन्मिति नेन मृगां प्राप्नो धर्मस्तस्य निमित्तस्य निष्कृतिं प्रतीकारमाधत्त स्वात्मानं मोचितवा स्वर्गार्थिनमालोक्य हि सायां कृताया मे बस्वर्गवासं प्राप्नोति स मर्थयत् समर्थितवानिति संबंधः ॥ १६ ॥ तत इति केन चिन्मिति नेन मृगां प्राप्नो धर्मस्तस्य निमित्तस्य निष्कृतिं प्रतीकारमाधत्त स्वात्मानं मोचितवान् न त्वसौ यज्ञस्य समीचीनो विधिर्हि सामयत्वात् ॥ १७ ॥ अनुभावेन पशुहृत्वा स्वर्गप्राप्त्या मोक्षप्रायेण यज्ञियायज्ञायहिता ॥ १८ ॥ ननु धर्मस्यापीदृच्छलकरणमयुक्तमित्याशंक्याह तत इति याजयन् न त्वसौ यज्ञस्य समीचीनो विधिर्हि सामयत्वात् ॥ १७ ॥ तथोतेन स्वर्गप्रदत्वेन रूपेणहितः सत्यवादिनां ब्रह्मवादिनां तु असौ नो धर्मः यो धर्म इति पाठे ते तु भ्यंसत्यं वक्ष्यामि तत्र अहं भावः आर्षः याजितवान् भार्यायाः पुष्करधारिण्याः हिंसामययज्ञमनिच्छत्याः ॥ १९ ॥

अढभावआषः ग्राजितवान् भायायाः पुष्करधारोऽप्याः । हस्तानयनश्रुताः । ७३ ॥ ततः सहरिणो गत्वा पदान्यष्टौ न्यवर्तत ॥ साधु हिंसय मांसस्य हतोऽया
सतु बद्धां जलिं सत्यमया च द्ररिणः पुनः ॥ सत्येन सपरिष्वज्य संदिग्धे गम्यतामिति ॥ १३ ॥ ततः सहरिणो गत्वा पदान्यष्टौ न्यवर्तत ॥ साधु हिंसय मांसस्य हतोऽया
स्यामि सद्गतिं ॥ १४ ॥ पश्यत्यप्सरसो दिव्यामया दत्तेन चक्षुषा ॥ विमानानि विचित्राणि गंधर्वाणां महात्मनां ॥ १५ ॥ ततः ससुचिरं दृष्ट्वा स्पृहालमेन चक्षुषा ॥ नृ
गमालोक्य हिंसायां स्वर्गवासं समर्थयत् ॥ १६ ॥ सतु धर्मो नृगो भूत्वा बहु वर्षोऽपि तोवने ॥ तस्य निष्कृतिमाधत्त नत्वसौ यज्ञसंविधिः ॥ १७ ॥ तस्य ते नानुभावे
न नृगं हिंसात्मनस्तदा ॥ तपो महत्समुच्छिन्नं तस्माद्भिंसा नयज्ञिया ॥ १८ ॥ ततस्तं भगवान्धर्मो यज्ञं याजयत स्वयं ॥ समाधानं च भार्याया लेभे सतपसा परं ॥
॥ १९ ॥ अहिंसासकलो धर्मो हिंसाधर्मस्तथाहितः ॥ सत्यं ते हं प्रवक्ष्यामि नो धर्मः सत्यवादिनां ॥ २० ॥ इति श्रीमहाभारते शांमोक्ष० यज्ञनिंदानामहिसप्त
त्यधिकद्विंशततमोऽध्यायः ॥ २७२ ॥ सुधिष्ठिर उवाच कथं भवति पापात्मा कथं धर्मं करोति वा ॥ केन निर्वेदमादत्ते मोक्षं वा केन गच्छ
ति ॥ १ ॥ भीष्म उवाच विदिताः सर्वधर्मास्तो स्थित्यर्थं त्वं तु पृच्छसि ॥ शृणु मोक्षं स निर्वेदं पापं धर्मं च मूलतः ॥ २ ॥ विज्ञानार्थाहं पंचानामिच्छा पूर्वप्रवर्त
ने ॥ प्राप्यैकं जायते कामो द्विषो वा भरतर्षभ ॥ ३ ॥ ततस्तदर्थं यतते कर्मचारभते महत् ॥ इष्टानां रूपं गंधानामभ्यासं च चिकीर्षति ॥ ४ ॥

ते ॥ प्राप्यकजायतकामाद्द्वेषावाप्सरतमम् ॥ २ ॥ तत्पराङ्मुखः पुरोडाशदीप्त्कुर्यादिति गम्यते तथा च गृह्णे अथ श्वोभूतेष्टकाः पशुना स्थालीपाकेन वेति पशु
कित्तत्सत्यंयः सत्यवादिनां धर्मः यद्विधिघेयापेक्षुंस्त्वं अत्राख्यायिका तात्पर्यं पशुकार्ये श्यामाकादिविकारांश्चरुपुरोडाशादीन्कुर्यादिति गम्यते तथा च गृह्णे अथ श्वोभूतेष्टकाः पशुना स्थालीपाकेन वेति पशु
स्थाने स्थालीपाकोपि विधीयते एवमन्यत्र पुरोडाशामिक्षादीनामपि पशुस्थाने विधानमवगंतव्यं तस्मान्नाहिसायज्ञः श्रेयानित्यज्ञनिन्देत्यध्यायनाम तद्गृहिसायज्ञनिन्देत्यवगंतव्यं ॥ २० ॥ इति शांति ० मो ०
ने ० आ ० द्विसप्तस्यधिकद्विंशततमोऽध्यायः ॥ २७२ ॥ अहिसाधर्मएव वैराग्योत्पादनद्वारामोक्षहेतुरिति निश्चित्य धर्मविरोधिनः पापस्योत्पत्तिपरिहाराय इतरच्चोपादानाय जिज्ञासते
कथमिति ॥ १ ॥ २ ॥ पञ्चानां शब्दादीनां एकं प्राप्य तत्र रागे द्वेषौ जायेते इत्यर्थः ॥ ३ ॥ तदर्थं काम्यस्य प्राप्तये द्वेष्यस्य हानाय च अभ्यासं पुनः पुनः सेवने ॥ ४ ॥